

राष्ट्रिय प्राकृतिक स्रोत तथा वित्त आयोग
सिंहदरबार, काठमाण्डौ।

आर्थिक वर्ष २०८३/८४ मा प्रदेश सरकारबाट प्रदेश भित्रका स्थानीय सरकारलाई हस्तान्तरण गरिने वित्तीय समानीकरण अनुदान सम्बन्धमा बागमती प्रदेश सरकारलाई गरिएको सिफारिस।

सिफारिस मिति: २०८२/१२/३०

१. पृष्ठभूमि

नेपालको संविधानको धारा ५६ ले सङ्घीय लोकतान्त्रिक गणतन्त्र नेपालको मूल संरचना सङ्घ, प्रदेश र स्थानीय तह गरी तीन तहको रहने र धारा ५७ ले तीनवटै तहका सरकारका बीचमा राज्यशक्तिको बाँडफाँटको व्यवस्था गरेको छ। धारा २३२ ले तहगत सरकार बीचको सम्बन्ध सहकारिता, सहअस्तित्व र समन्वयको सिद्धान्तमा आधारित हुने व्यवस्था सुनिश्चित गरेको छ। अन्तर-सरकारी वित्तीय सम्बन्धको महत्वपूर्ण अवयवको रूपमा अन्तर-सरकारी वित्तीय हस्तान्तरण रहेको छ भने अन्तर-सरकारी वित्तीय हस्तान्तरणको महत्वपूर्ण माध्यमको रूपमा वित्तीय समानीकरण अनुदान रहेको छ।

स्थानीय सरकारबीचमा रहने भौगोलिक तथा जनसाङ्ख्यिक विविधता र आर्थिक, सामाजिक तथा भौतिक विकासको असमानता जस्ता अवयवहरूले स्थानीय सरकारको खर्चको आवश्यकता र राजस्व परिचालन क्षमता बीचमा असमानता रहन्छ। यस्तो परिस्थितिमा स्थानीय सरकारको खर्च आवश्यकता र राजस्व क्षमता बीचको वित्तीय अन्तरलाई न्यूनीकरण गर्न नेपाल सरकार तथा प्रदेश सरकारले स्थानीय सरकारलाई अनुदान दिनुपर्ने संवैधानिक एवम् कानूनी प्रवन्ध रहेको छ।

अन्तर-सरकारी वित्त व्यवस्थापन ऐन, २०७४ को दफा ८ को उपदफा (२) ले नेपाल सरकारबाट प्राप्त अनुदान र आफ्नो स्रोतबाट उठेको राजस्वलाई प्रदेशले प्रदेश भित्रका स्थानीय सरकारको खर्चको आवश्यकता र राजस्व क्षमताको आधारमा प्रदेश कानून बमोजिम यस आयोगको सिफारिसमा वित्तीय समानीकरण अनुदान वितरण गर्नुपर्ने कानूनी व्यवस्था गरेको छ। राष्ट्रिय प्राकृतिक स्रोत तथा वित्त आयोग ऐन, २०७४ को दफा ३ को उपदफा (१) को खण्ड (क) मा प्रदेश कानून बमोजिम प्रदेशले स्थानीय तहलाई दिने वित्तीय समानीकरण अनुदानका सम्बन्धमा प्रदेशलाई सिफारिस गर्ने काम, कर्तव्य र अधिकार यस आयोगको रहेको छ। उल्लिखित कानूनी व्यवस्थाको आधारमा यस आयोगले प्रदेश सरकारबाट सम्बन्धित प्रदेशका स्थानीय सरकारलाई आ.व. २०८३/८४ मा हस्तान्तरण हुने वित्तीय समानीकरण अनुदान सिफारिस गरेको छ।

२. सिफारिस सम्बन्धी कानूनी व्यवस्था

२.१ नेपालको संविधानको धारा ६० को उपधारा (३) र (५)।

२.२ राष्ट्रिय प्राकृतिक स्रोत तथा वित्त आयोग ऐन, २०७४ को दफा ३ को उपदफा (१) को खण्ड (क) एवम् दफा १६ को उपदफा (१) र (३)।

२.३ अन्तर-सरकारी वित्त व्यवस्थापन ऐन, २०७४ को दफा ८ को उपदफा (२), दफा १८ को उपदफा (३)।

२.४ प्रदेश वित्तीय हस्तान्तरण ऐन, २०७५ को दफा ४ को उपदफा (१) र (२)।

३. तथ्याङ्कको स्रोत र भार गणना विधि

आर्थिक वर्ष २०८३/८४ मा प्रदेश सरकारबाट प्रदेश भित्रका स्थानीय सरकारलाई हस्तान्तरण गरिने वित्तीय समानीकरण अनुदानको परिमाण निर्धारण गरी सिफारिस गर्दा प्रयोगमा ल्याइएका तथ्याङ्क र सोको स्रोत तालिका नं. १ मा उल्लेख गरिएको छ। सम्बन्धित सूचक र उपसूचकबीचको एकिकृत भार गणना विधि र प्रकृया आयोगबाट विभिन्न मितिमा वित्तीय समानीकरण अनुदानको सिफारिसमा प्रयोग भए बमोजिम गरिएको छ।

तालिका नं. १

सिफारिसमा प्रयोग गरिएको तथ्याङ्कको स्रोत

क्र.सं.	सूचक	तथ्याङ्कको स्रोत
१.	जनसङ्ख्या	राष्ट्रिय जनगणना २०७८, राष्ट्रिय तथ्याङ्क कार्यालय
२.	क्षेत्रफल (भूगोल)	नेपाल राजपत्र
३.	मानव विकास सूचकाङ्क	नेपाल मानव विकास प्रतिवेदन २०२०, राष्ट्रिय योजना आयोग
४.	स्थानीय सरकारमा रहेको आर्थिक, सामाजिक असमानता सूचकाङ्क	राष्ट्रिय प्राकृतिक स्रोत तथा वित्त आयोगबाट गरिएको अध्ययन (२०७६)
५.	पूर्वाधार विकास ५.१ सडकको घनत्व (सडकमा पहुँच) ५.२ खानेपानीको सुविधा (खानेपानीमा पहुँच) ५.३ सरसफाइ (शौचालयको उपलब्धता) ५.४ शहरीकरणको अवस्था ५.५ विद्युतको सुविधा (विद्युतमा पहुँच) ५.६ सूचना प्रविधिको सुविधा (सूचना प्रविधिमा पहुँच)	५.१ सडक विभाग,भवन तथा शहरी विकास विभाग र स्थानीय पूर्वाधार विकास विभाग (२०१८) ५.२ राष्ट्रिय जनगणना २०७८ ५.३ राष्ट्रिय जनगणना २०७८ ५.४ राष्ट्रिय जनगणना २०७८ ५.५ राष्ट्रिय जनगणना २०७८ ५.६ राष्ट्रिय जनगणना २०७८
६.	खर्चको आवश्यकता र राजस्व उठाउन सक्ने क्षमता	राष्ट्रिय प्राकृतिक स्रोत तथा वित्त आयोगबाट गरिएको अध्ययन (२०७५)

४. अनुदान सिफारिस गर्न लिइएका आधार (सूचक) र ढाँचा (भार प्रतिशत)

प्रदेश सरकारबाट प्रदेश भित्रका स्थानीय सरकारलाई हस्तान्तरण गरिने वित्तीय समानीकरण अनुदान निर्धारण गर्दा न्यूनतम अनुदान, सुत्रमा आधारित अनुदान र कार्य सम्पादन मूल्याङ्कनमा आधारित अनुदानका रूपमा

वर्गीकरण गरिएको छ। सोको लागि देहाय बमोजिमका सूचक र भार प्रयोग गरिएको छ।

४.१ न्यूनतम अनुदान

४.१.१ जनसंख्याको आधार र सो बमोजिम हस्तान्तरण हुने न्यूनतम वित्तीय समानीकरण अनुदानको परिमाण जनसङ्ख्याको आधारमा हस्तान्तरण हुने न्यूनतम वित्तीय समानीकरण अनुदानको रकम सम्बन्धी विवरण तालिका नं. २ मा समावेश गरिएको छ।

तालिका नं. २

जनसङ्ख्याको आधारमा हस्तान्तरण हुने न्यूनतम वित्तीय समानीकरण अनुदानको परिमाण

क्र.सं.	जनसङ्ख्या	अनुदान रकम (रु.हजारमा)
१	१०, ००० भन्दा कम	८००
२	१०, ००० देखि २०, ००० भन्दा कम	८८०
३	२०, ००० देखि ३०, ००० भन्दा कम	९६०
४	३०, ००० देखि ४०, ००० भन्दा कम	१०४०
५	४०, ००० देखि ५०, ००० भन्दा कम	११२०
६	५०, ००० देखि ६०, ००० भन्दा कम	१२००
७	६०, ००० देखि ७०, ००० भन्दा कम	१२८०
८	७०, ००० देखि ८०, ००० भन्दा कम	१३६०
९	८०, ००० देखि ९०, ००० भन्दा कम	१४४०
१०	९०, ००० देखि १, ००, ००० भन्दा कम	१५२०
११	१, ००, ००० देखि १, १०, ००० भन्दा कम	१६००
१२	१, १०, ००० देखि १, २०, ००० भन्दा कम	१६८०
१३	१, २०, ००० देखि १, ३०, ००० भन्दा कम	१७६०
१४	१, ३०, ००० देखि १, ४०, ००० भन्दा कम	१८४०
१५	१, ४०, ००० देखि १, ५०, ००० भन्दा कम	१९२०
१६	१, ५०, ००० देखि १, ६०, ००० भन्दा कम	२०००
१७	१, ६०, ००० देखि १, ७०, ००० भन्दा कम	२०८०
१८	१, ७०, ००० देखि १, ८०, ००० भन्दा कम	२१६०
१९	१, ८०, ००० देखि १, ९०, ००० भन्दा कम	२२४०
२०	१, ९०, ००० देखि २, ००, ००० भन्दा कम	२३२०
२१	२, ००, ००० वा सो भन्दा बढी	२४००

४.१.२ क्षेत्रफलको आधार र सो बमोजिम हस्तान्तरण हुने न्यूनतम वित्तीय समानीकरण अनुदानको परिमाण क्षेत्रफलको आधारमा हस्तान्तरण हुने न्यूनतम वित्तीय समानीकरण अनुदान रकम सम्बन्धी विवरण तालिका नं. ३ मा समावेश गरिएको छ।

तालिका नं. ३

क्षेत्रफलको आधारमा हस्तान्तरण हुने न्यूनतम वित्तीय समानीकरण अनुदानको परिमाण

क्र.सं.	क्षेत्रफल	अनुदान रकम (रु.हजारमा)
१	१०० वर्ग कि.मि. सम्म	४५०
२	१०० वर्ग कि.मि. भन्दा बढी २०० वर्ग कि.मि.सम्म	६७५
३	२०० वर्ग कि.मि. भन्दा बढी ३०० वर्ग कि.मि.सम्म	९००
४	३०० वर्ग कि.मि. भन्दा बढी ४०० वर्ग कि.मि.सम्म	११२५
५	४०० वर्ग कि.मि. भन्दा बढी	१३५०

४.२ सूत्रमा आधारित वित्तीय समानीकरण अनुदान

राष्ट्रिय प्राकृतिक स्रोत तथा वित्त आयोग ऐन, २०७४ को दफा १६ को उपदफा (१) र उपदफा (३) मा रहेको प्रावधान बमोजिम प्रदेश सरकारबाट स्थानीय सरकारमा हस्तान्तरण हुने सुत्रमा आधारित वित्तीय समानीकरण अनुदान रकम निर्धारण गरिएको छ। यस प्रयोजनको लागि कायम गरिएको विस्तृत आधार र ढाँचा तालिका नं. ४ मा प्रस्तुत गरिएको छ।

तालिका नं. ४

सूत्रमा आधारित वित्तीय समानीकरण अनुदानको निर्धारणका लागि कायम गरिएको आधार र ढाँचा

क्र.सं.	सूचक/उपसूचक	उपसूचकको भार प्रतिशत	सूचकको भार प्रतिशत
१.	मानव विकास सूचकाङ्क		१०
२.	आर्थिक सामाजिक असमानता		५
३.	पूर्वाधार विकासको अवस्था		१५
	३.१ सडकको घनत्व (सडकमा पहुँच)	३५	
	३.२ खानेपानीको सुविधा (खानेपानीमा पहुँच)	१५	
	३.३ सरसफाइ (शौचालयको उपलब्धता)	१५	
	३.४ शहरीकरणको अवस्था	१५	
	३.५ विद्युतको सुविधा (विद्युतमा पहुँच)	१०	
	३.६ सूचना प्रविधिको सुविधा (सूचना प्रविधिमा पहुँच)	१०	
४.	खर्चको आवश्यकता र राजस्व उठाउन सक्ने क्षमता		७०
	जम्मा		१००

४.२.१ आधार तथा ढाँचाको विश्लेषण

अ. मानव विकास सूचकाङ्क

सन् २०२० मा प्रकाशित नेपाल मानव विकास प्रतिवेदनको तथ्याङ्कलाई यस सूचकमा प्रयोग गरिएको छ। सो प्रतिवेदनले राष्ट्रिय तहको अतिरिक्त प्रदेश तहसम्मको मानव विकास सूचकाङ्क प्रकाशन गरेको भए तापनि स्थानीय तहगत रूपमा त्यस्तो सूचकाङ्क उल्लेख गरेको छैन। ऐनको व्यवस्था कार्यान्वयन गर्ने क्रममा स्थानीय तहगत रूपमा नै मानव विकास सूचकाङ्क आवश्यक पर्ने हुँदा सो प्रतिवेदनमा उपलब्ध प्रादेशिक, भौगोलिक तथा शहरी र ग्रामीण सूचकाङ्क समेतलाई आधार बनाएर सबै स्थानीय तहको मानव विकासको प्रतिविम्बित (Indicative) सूचकाङ्क विकास गरी प्रयोगमा ल्याइएको छ। कुल भार मध्ये मानव विकास सूचकाङ्कलाई १० प्रतिशत भार दिइएको छ।

आ. आर्थिक सामाजिक असमानता

आर्थिक सामाजिक असमानता सूचकाङ्क सम्बन्धमा स्थानीय तहमा रहेको आर्थिक, सामाजिक असमानता मापन गर्नका लागि आर्थिक, सामाजिक र जलवायु परिवर्तन जोखिम तथा विपद् क्षेत्रका ६ वटा आयामहरूका २९ वटा उप-सूचकहरूका आधारमा आयोगले गरेको अध्ययन बमोजिम आर्थिक सामाजिक असमानता सूचकाङ्क निर्धारण गरिएको छ। आर्थिक सामाजिक असमानता सूचकाङ्कलाई ५ प्रतिशत भार दिइएको छ।

इ. पूर्वाधार विकास

स्थानीय तहको पूर्वाधार विकासको अवस्थाले सो स्थानीय तहको विकासको अवस्थाको चित्रण गर्दछ। संविधानले मार्गदर्शन गरे अनुसारका सेवा सुविधा प्रदान गर्न तथा विकासात्मक कार्यका लागि पूर्वाधार विकासको अवस्था कमजोर भएका स्थानीय सरकारले अतिरिक्त खर्च गर्नुपर्ने हुन्छ। यसले सेवाको लागत वृद्धि गराउने हुँदा खर्चको आवश्यकता बढाउँछ। आयोगले स्थानीय सरकारमा उपलब्ध सडक, विद्युत, सूचना प्रविधि, खानेपानी र सरसफाइको पहुँच तथा उपलब्धता एवम् शहरीकरणको अवस्थालाई पूर्वाधार विकासका उपसूचकको रूपमा कायम गरेको छ। पूर्वाधार विकासको अवस्था सूचकका लागि १५ प्रतिशत भार प्रदान गरिएको छ।

- **सडकको घनत्व (सडकमा पहुँच):** सडक सञ्जालको पहुँचले स्थानीय तहको विकासलाई प्रभावित गर्नुका साथै सेवा प्रवाहको लागतमा असर पार्दछ। सार्वजनिक सेवा वितरणलाई प्रभावकारी बनाउन र आम सर्वसाधारण जनतालाई सुगम तथा सहज ढङ्गले सेवा प्रवाह गर्नका लागि पनि सडकको भूमिका महत्वपूर्ण हुन्छ। सडक पूर्वाधार विकासको मुख्य अवयव हो। अतः पूर्वाधार विकासलाई दिइएको भारलाई शत प्रतिशत मानी सोको ३५ प्रतिशत भार स्थानीय तहको सडकको घनत्वलाई दिइएको छ।
- **खानेपानीको सुविधा (खानेपानीमा पहुँच):** संविधानको धारा ३५ को उपधारा (४) मा प्रत्येक नागरिकलाई स्वच्छ खानेपानीमा पहुँचको हक हुने व्यवस्था छ। स्थानीय तहमा खानेपानी सुविधाको

पहुँच बढाउन थप आर्थिक स्रोतको आवश्यकता पर्दछ। अतः यसै पक्षलाई ख्याल राख्दै पूर्वाधार विकासलाई दिइएको भारलाई शत प्रतिशत मानी सोको १५ प्रतिशत भार खानेपानी सुविधा उपसूचकलाई प्रदान गरिएको छ।

- **सरसफाई (शौचालयको उपलब्धता):** नेपालको संविधानले प्रत्येक नागरिकलाई स्वच्छ र स्वस्थ वातावरणमा बाँचन पाउने हकलाई मौलिक हकको रूपमा स्थापित गरेको छ। सरसफाइको अवस्था कमजोर रहेको स्थानीय सरकारले सो सुविधा वृद्धि गर्नका लागि थप लगानी गर्नुपर्ने हुन्छ। स्थानीय तहमा रहेको शौचालयहरूको उपलब्धतालाई सरसफाई उपसूचक कायम गरी पूर्वाधार विकासलाई दिइएको भारलाई शत प्रतिशत मानी सोको १५ प्रतिशत भार यस उपसूचकलाई प्रदान गरिएको छ।
- **शहरीकरणको अवस्था:** स्थानीय तहमा शहरीकरणको अवस्थाले सम्बन्धित स्थानीय तहको विकासको अवस्थालाई प्रतिविम्बित गर्दछ। ग्रामीण तथा शहरोन्मुख क्षेत्रमा पूर्वाधार विकासको आवश्यकता बढी हुन्छ भने शहरी क्षेत्रमा समेत थप पूर्वाधार विकास तथा निर्मित पूर्वाधारको मर्मत सम्भारको लागि थप लगानी गर्नुपर्ने हुन्छ। स्थानीय तहको ग्रामीण, शहरोन्मुख एवम् शहरी क्षेत्रका जनसङ्ख्यालाई शहरीकरणको अवस्था सूचक कायम गरी पूर्वाधार विकासलाई दिइएको भारलाई शत प्रतिशत मानी सोको १५ प्रतिशत भार शहरीकरणको अवस्था उपसूचकलाई प्रदान गरिएको छ। यसमा राष्ट्रिय जनगणना, २०७८ मा आधारित भई राष्ट्रिय तथ्याङ्क कार्यालयले प्रकाशन गरेको नेपालमा ग्रामीण तथा शहरी क्षेत्रको श्रेणीगत बर्गीकरण नामक प्रतिवेदनलाई आधारको रूपमा लिइएको छ।
- **विद्युतको सुविधा (विद्युतमा पहुँच):** विकासको एउटा आवश्यकताको रूपमा लिइने विद्युतको सुविधाले स्थानीय तहको आर्थिक विकासमा बहु-आयामिक भूमिका खेल्दछ। जुन स्थानीय तहमा विद्युत सुविधाको पहुँच कमजोर रहेको छ त्यहाँको स्थानीय सरकारले विद्युत सुविधा विस्तारका लागि थप आर्थिक व्ययभार व्यहोर्नु पर्ने हुन्छ। यसै परिप्रेक्ष्यमा स्थानीय तहको विद्युत सुविधाको अवस्थालाई उपसूचकका रूपमा लिई पूर्वाधार विकासलाई दिइएको भारलाई शत प्रतिशत मानी सोको १० प्रतिशत भार विद्युत सुविधाको पहुँचलाई दिइएको छ।
- **सूचना प्रविधिको सुविधा (सूचना प्रविधिमा पहुँच):** जहाँ सूचना प्रविधिको पहुँचको अवस्था कमजोर छ त्यहाँको स्थानीय सरकारले सूचना प्रविधिको पहुँचको स्तर माथि उकास्न उक्त क्षेत्रमा लगानी गर्नुपर्ने हुन्छ। यसले स्थानीय सरकारको आर्थिक व्ययभार बढाउने गर्दछ। यसै पक्षलाई ख्याल गर्दै पूर्वाधार विकासलाई दिइएको भारलाई शत प्रतिशत मानी सोको १० प्रतिशत भार सूचना प्रविधिमा पहुँचलाई दिइएको छ।

ई. खर्चको आवश्यकता र राजस्व उठाउन सक्ने क्षमता

वित्तीय समानीकरण अनुदानको सिफारिस गर्दा प्रत्येक स्थानीय सरकारको खर्चको आवश्यकता र राजस्वको क्षमता निर्धारण गरी वित्तीय अन्तर (Fiscal Gap) पहिचान गर्नुपर्ने हुन्छ। यसका लागि संविधानको अनुसूचीमा उल्लिखित सङ्घ, प्रदेश र स्थानीय सरकारका एकल र साझा अधिकार बमोजिमका कार्य जिम्मेवारीको थप स्पष्टता हुनुपर्ने, कार्यजिम्मेवारी अनुरूपको कार्यसम्पादनका लागि प्रत्येक तहले सम्पादन गर्नुपर्ने अलग-अलग कार्यको स्पष्ट किटानी हुनुका साथै प्रत्येक कामको न्यूनतम राष्ट्रिय मानदण्ड र सङ्घीय, प्रादेशिक तथा स्थानीय लक्ष्य तय गर्नुपर्ने हुन्छ। तोकिएको मानदण्ड र लक्ष्य बमोजिमको कार्य सम्पादन गर्नका लागि उक्त कामको प्रति इकाइ लागत पहिचान गरी सोका आधारमा कुल लागत निर्धारण गर्नुपर्ने हुन्छ।

हाल स्थानीय सरकारले सम्पादन गर्नुपर्ने कतिपय कार्यको आधारभूत मानदण्ड तथा तहगत लक्ष्य निर्धारण भई नसकेकोले खर्चको आवश्यकताको यथार्थ आँकलन गर्न सकिएको छैन। त्यसैगरी राजस्व उठाउन सक्ने क्षमताको आँकलन गर्दा प्रत्येक स्थानीय सरकारको राजस्व अधिकार, राजस्वको दायरा, सम्भाव्यता र दर तथा राजस्व उठाउँदा हुने लाभ-लागत अनुपात र भैरहेको राजस्व सङ्कलनको कुल आकार समेतको विश्लेषण गर्नुपर्ने हुन्छ। यस सम्बन्धी विस्तृत तथ्याङ्कहरू उपलब्ध भई नसकेको अवस्थामा यथार्थ राजस्व असुलीको सम्भाव्यता यकिन गर्नु पनि उत्तिकै चुनौतीपूर्ण रहेको छ। यी सबै सीमाहरूका बीचबाट आयोगले निश्चित सूचक र विश्लेषणका आधारमा स्थानीय तहको खर्चको आवश्यकता र राजस्व क्षमताको आँकलन सम्बन्धी अध्ययनको नतिजालाई आधारको रूपमा लिएको छ। स्थानीय तहको खर्चको आवश्यकता र राजस्व क्षमता बीचको वित्तीय अन्तर (Fiscal Gap) को सूचकाङ्कलाई ७० प्रतिशत भार दिइएको छ।

४.३ कार्यसम्पादन मूल्याङ्कनमा आधारित अनुदान

राष्ट्रिय प्राकृतिक स्रोत तथा वित्त आयोग ऐन, २०७४ को दफा ३ को उपदफा (२) को व्यवस्था बमोजिम आर्थिक वर्ष २०८३/८४ को लागि प्रदेश सरकारबाट स्थानीय सरकारमा हस्तान्तरण हुने वित्तीय समानीकरण अनुदान सिफारिसमा कार्यसम्पादनको स्तरलाई पनि आधार लिइएको छ। प्रदेश तथा स्थानीय तहको कार्यसम्पादन मूल्याङ्कन कार्यविधि, २०७८ बमोजिम आयोगले आर्थिक वर्ष २०८२/८३ मा प्रदेश तथा स्थानीय सरकारको अन्तिम कार्यसम्पादन मूल्याङ्कन गरी प्रकाशित गरेको छ। यसै मूल्याङ्कनबाट कायम भएको अङ्कको आधारमा प्रदेश सरकारबाट सम्बन्धित प्रदेशका स्थानीय सरकारमा हस्तान्तरण हुने कुल वित्तीय समानीकरण अनुदानको ४ प्रतिशतले हुन आउने रकमलाई कार्यसम्पादनमा आधारित वित्तीय समानीकरण अनुदान सिफारिस गरिएको छ। कार्यसम्पादन मूल्याङ्कनको लागि स्थानीय सरकारको हकमा लागु हुने सूचक र भारलाई तालिका नं. ५ मा उल्लेख गरिएको छ।

तालिका नं. ५
कार्यसम्पादन मूल्याङ्कनमा प्रयोग गरिएको सूचक र भार

क्र.सं.	सूचक	अङ्कभार
१.	गाउँ कार्यपालिका र नगर कार्यपालिकाले प्रत्येक वर्षको असार १० गतेभित्र आगामी आर्थिक वर्षको राजस्व र व्ययको अनुमान सम्बन्धित गाउँसभा वा नगरसभामा पेश गरे/नगरेको।	५
२.	गाउँ कार्यपालिका र नगर कार्यपालिकाले आगामी आर्थिक वर्षको राजस्व र व्ययको अनुमान सम्बन्धित गाउँसभा वा नगरसभामा पेश गरी असार मसान्तभित्र पारित गरे/नगरेको।	५
३.	स्थानीय सरकारहरूले घर जग्गा रजिस्ट्रेशन शुल्क, मनोरञ्जन कर तथा विज्ञापन कर बापत उठेको रकममध्ये प्रदेश सरकारलाई दिनुपर्ने ४० प्रतिशत रकम मासिक रूपमा प्रदेश सञ्चित कोषमा जम्मा गरे/नगरेको।	५
४.	स्थानीय सरकारहरूले आगामी आर्थिक वर्षको लागि आय व्ययको प्रक्षेपण गरिएको तथ्याङ्क सहितको विवरण चालु आर्थिक वर्षको पुस मसान्तभित्र सङ्घीय अर्थ मन्त्रालयमा पेस गरे/नगरेको।	५
५.	स्थानीय सरकारहरूले बजेट कार्यान्वयनको वार्षिक समीक्षा गरी तत्सम्बन्धी विवरण प्रत्येक वर्षको कार्तिक मसान्तभित्र सार्वजनिक गरे/नगरेको।	५
६.	स्थानीय सरकारहरूले आफ्नो अधिकार क्षेत्रभित्रको राजस्व परिचालन गरेको अवस्था। अनुमानित राजस्व प्रक्षेपण अनुसार राजस्व सङ्कलनको अवस्था: अघिल्लो आर्थिक वर्षको तुलनामा राजस्व सङ्कलनको अवस्था:	१३
७.	स्थानीय सरकारहरूको गत आर्थिक वर्षको विनियोजित रकम अनुसार खर्चको अवस्था। कुल विनियोजित रकममा कुल खर्चको प्रतिशत: कुल विनियोजित पूँजीगत रकममा कुल पूँजीगत रकमको खर्चको प्रतिशत:	१५
८.	गत आर्थिक वर्ष भन्दा अघिल्लो आर्थिक वर्षको अन्तिम लेखापरिक्षणबाट औँल्याएको बेरुजुको अवस्था।	१५
९.	महालेखा नियन्त्रक कार्यालयले प्रयोगमा ल्याएको स्थानीय सञ्चित कोष व्यवस्थापन प्रणाली (Subnational Treasury Regulating Application, SUTRA) को प्रयोग स्थानीय सरकारहरूले पूर्ण रूपमा गरी आवश्यक विवरण प्रविष्ट गरे/नगरेको।	५
१०.	स्थानीय सरकारहरूले आफ्नो अधिकार क्षेत्रभित्रका विषयमा स्थानीय स्तरको विकासका लागि आवधिक योजना तर्जुमा गरे/नगरेको।	३
११.	कक्षा १ देखि ८ सम्मको खुद विद्यार्थी भर्ना दर।	३
१२.	कक्षा ८ को तुलनामा कक्षा ९ मा विद्यार्थी टिकाउ दर।	३
१३.	सामुदायिक विद्यालयबाट कक्षा १० को परीक्षामा सहभागी कुल विद्यार्थी संख्याको तुलनामा कम्तीमा स्तरीकृत अंक (GPA) १.६ वा सो भन्दा उच्च GPA मूल प्रमाणपत्र प्राप्त गरेका विद्यार्थी प्रतिशत	३
१४.	चार (४) पटक गर्भ जाँच गर्ने महिलाको अनुपात।	३
१५.	कुल गर्भवती महिलाको संख्यामध्ये स्वास्थ्य संस्थामा सुत्केरी हुने महिलाको अनुपात।	३
१६.	पूर्ण खोप (विसिजी, पोलियो, डिपिटि-हेपाटाइटिस बी-हिब (पेन्टाभ्यालेन्ट), पी.सी.भी., दादुरा-रुवेला, जापनिज इन्सेफिलाइटिस, कोलेरा) सेवा लिएका जन्मेदेखि २४ महिनासम्म उमेर समूहका बालबालिकाको अनुपात।	३

क्र.सं.	सूचक	अङ्कभार
१७.	आयोगले कार्य सम्पादन सूचकका सम्बन्धमा तयार गरी प्रयोगमा ल्याएको विद्युतीय अनलाइन पोर्टल (Online Portal) मा कार्य सम्पादन सूचक सम्बन्धी विवरण तोकिएको अवधिमा प्रविष्टि (Upload) गरे/नगरेको।	६
जम्मा		१००

५. वित्तीय समानीकरण अनुदान सम्बन्धी सिफारिस

आर्थिक वर्ष २०८३/८४ मा प्रदेश सरकारबाट प्रदेश भित्रका स्थानीय सरकारलाई हस्तान्तरण हुने वित्तीय समानीकरण अनुदानको परिमाण निर्धारण गर्दा राष्ट्रिय प्राकृतिक स्रोत तथा वित्त आयोग ऐन, २०७४ को दफा ३ को उपदफा (२) बमोजिम कार्यसम्पादनमा आधारित अनुदान, दफा १६ को उपदफा (१) मा तोकिएका आधारहरू बमोजिम सूत्रमा आधारित अनुदान र सोही दफाको उपदफा (३) बमोजिम न्यूनतम अनुदान छुट्टाछुट्टै गणना गरी कुल अनुदान सिफारिस गरिएको छ।

आर्थिक वर्ष २०८३/८४ मा बागमती प्रदेश सरकारबाट प्रदेश भित्रका स्थानीय सरकारलाई हस्तान्तरण हुने न्यूनतम अनुदान रु. २१ करोड १९ लाख ७५ हजार, सूत्रमा आधारित अनुदान रु. १ अर्ब २२ करोड ३७ लाख ५ हजार र कार्यसम्पादन मूल्याङ्कनमा आधारित अनुदान रु. ५ करोड ९८ लाख २० हजार गरी कुल वित्तीय समानीकरण अनुदान रु. १ अर्ब ४९ करोड ५५ लाख हुने गरी सिफारिस गरिएको छ। बागमती प्रदेशका स्थानीय सरकारमा हस्तान्तरण हुने वित्तीय समानीकरण अनुदान सम्बन्धी स्थानीय तहगत विवरण तालिका नं. ६ मा समावेश गरिएको छ।

तालिका नं. ६

आर्थिक वर्ष २०८३/८४ मा बागमती प्रदेश सरकारबाट प्रदेश भित्रका स्थानीय सरकारमा हस्तान्तरण हुने वित्तीय समानीकरण अनुदानको विवरण

(रु.हजारमा)

क्र. सं.	संकेत नं.	जिल्ला	स्थानीय तहको नाम	न्यूनतम	सूत्रमा आधारित	कार्यसम्पादन मूल्यांकनमा आधारित	जम्मा
१	30101	दोलखा	गौरिशंकर गाउँपालिका	2230	7716	460	10406
२	30102	दोलखा	बिगु गाउँपालिका	2230	8129	342	10701
३	30103	दोलखा	कालिन्चोक गाउँपालिका	1635	9682	444	11761
४	30104	दोलखा	बैतेस्वर गाउँपालिका	1330	8942	444	10716
५	30105	दोलखा	जिरी नगरपालिका	1780	7324	600	9704
६	30106	दोलखा	तामाकोशी गाउँपालिका	1555	8768	396	10719
७	30107	दोलखा	मेलुङ्ग गाउँपालिका	1330	8858	550	10738
८	30108	दोलखा	शैलुङ गाउँपालिका	1555	8425	495	10475

क्र. सं.	संकेत नं.	जिल्ला	स्थानीय तहको नाम	न्यूनतम	सूत्रमा आधारित	कार्यसम्पादन मूल्यांकनमा आधारित	जम्मा
९	30109	दोलखा	भिमेश्वर नगरपालिका	1715	13172	599	15486
१०	30201	सिन्धुपाल्चोक	भोटेकोशी गाउँपालिका	1780	7710	388	9878
११	30202	सिन्धुपाल्चोक	जुगल गाउँपालिका	1780	7727	499	10006
१२	30203	सिन्धुपाल्चोक	पाँचपोखरी थाडपाल गाउँपालिका	1635	8315	511	10461
१३	30204	सिन्धुपाल्चोक	हेलम्बु गाउँपालिका	1780	7717	524	10021
१४	30205	सिन्धुपाल्चोक	मेलम्ची नगरपालिका	1795	15137	469	17401
१५	30206	सिन्धुपाल्चोक	ईन्द्रावती गाउँपालिका	1635	11018	523	13176
१६	30207	सिन्धुपाल्चोक	चौतारा साँगाचोकगढी नगरपालिका	1795	15578	394	17767
१७	30208	सिन्धुपाल्चोक	बलेफी गाउँपालिका	1330	8817	536	10683
१८	30209	सिन्धुपाल्चोक	बाह्रबिसे नगरपालिका	1410	10638	467	12515
१९	30210	सिन्धुपाल्चोक	त्रिपुरासुन्दरी गाउँपालिका	1330	6318	435	8083
२०	30211	सिन्धुपाल्चोक	लिसंखु पाखर गाउँपालिका	1330	7324	476	9130
२१	30212	सिन्धुपाल्चोक	सुनकोशी गाउँपालिका	1330	8064	533	9927
२२	30301	रसुवा	गोसाईकुण्ड गाउँपालिका	2150	5125	434	7709
२३	30302	रसुवा	आमाछोदिङमो गाउँपालिका	2150	3426	389	5965
२४	30303	रसुवा	उत्तरगया गाउँपालिका	1475	4969	516	6960
२५	30304	रसुवा	कालिका गाउँपालिका	1555	5350	553	7458
२६	30305	रसुवा	नौकुण्ड गाउँपालिका	1555	5429	444	7428
२७	30401	धादिङ	रुबी भ्याली गाउँपालिका	2230	4504	413	7147
२८	30402	धादिङ	खनियाबास गाउँपालिका	1555	6114	306	7975
२९	30403	धादिङ	गंङ्गा जमुना गाउँपालिका	1555	9076	471	11102
३०	30404	धादिङ	त्रिपुरासुन्दरी गाउँपालिका	1860	9751	364	11975
३१	30405	धादिङ	नेत्रावती डबजोड गाउँपालिका	1555	6340	552	8447
३२	30406	धादिङ	नीलकण्ठ नगरपालिका	1875	18455	624	20954
३३	30407	धादिङ	ज्वालामुखी गाउँपालिका	1635	9838	493	11966
३४	30408	धादिङ	सिद्धलोक गाउँपालिका	1635	9854	474	11963
३५	30409	धादिङ	बेनीघाट रोराङ्ग गाउँपालिका	1940	12160	610	14710
३६	30410	धादिङ	गजुरी गाउँपालिका	1635	11131	402	13168
३७	30411	धादिङ	गल्छी गाउँपालिका	1635	10739	370	12744

क्र. सं.	संकेत नं.	जिल्ला	स्थानीय तहको नाम	न्यूनतम	सूत्रमा आधारित	कार्यसम्पादन मूल्यांकनमा आधारित	जम्मा
३८	30412	धादिङ	थाक्रे गाउँपालिका	1490	12575	458	14523
३९	30413	धादिङ	धुनीवेशी नगरपालिका	1410	11893	516	13819
४०	30501	नुवाकोट	दुप्चेस्वर गाउँपालिका	1635	5219	405	7259
४१	30502	नुवाकोट	तादी गाउँपालिका	1330	4822	614	6766
४२	30503	नुवाकोट	सुर्यगढी गाउँपालिका	1330	4609	473	6412
४३	30504	नुवाकोट	बिदुर नगरपालिका	1875	11319	525	13719
४४	30505	नुवाकोट	किस्पाङ्ग गाउँपालिका	1330	4217	480	6027
४५	30506	नुवाकोट	म्यगड गाउँपालिका	1330	3861	481	5672
४६	30507	नुवाकोट	तारकेश्वर गाउँपालिका	1330	4359	377	6066
४७	30508	नुवाकोट	बेलकोटगढी नगरपालिका	1715	8680	505	10900
४८	30509	नुवाकोट	लिखु गाउँपालिका	1330	4934	579	6843
४९	30510	नुवाकोट	पन्चकन्या गाउँपालिका	1330	4606	482	6418
५०	30511	नुवाकोट	शिवपुरी गाउँपालिका	1555	5445	576	7576
५१	30512	नुवाकोट	ककनी गाउँपालिका	1410	6540	602	8552
५२	30601	काठमाडौं	शंङ्करापुर नगरपालिका	1410	7023	501	8934
५३	30602	काठमाडौं	कागेश्वरी मनहरा नगरपालिका	2290	13590	515	16395
५४	30603	काठमाडौं	गोकर्णेश्वर नगरपालिका	2370	20359	473	23202
५५	30604	काठमाडौं	बुढानिलकण्ठ नगरपालिका	2610	21309	536	24455
५६	30605	काठमाडौं	टोखा नगरपालिका	2290	19597	547	22434
५७	30606	काठमाडौं	तारकेश्वर नगरपालिका	2450	16792	494	19736
५८	30607	काठमाडौं	नागार्जुन नगरपालिका	2130	15127	588	17845
५९	30608	काठमाडौं	काठमाण्डौ महानगरपालिका	2850	76935	373	80158
६०	30609	काठमाडौं	किर्तिपुर नगरपालिका	1890	15255	542	17687
६१	30610	काठमाडौं	चन्द्रागिरी नगरपालिका	2290	17570	563	20423
६२	30611	काठमाडौं	दक्षिणकाली नगरपालिका	1410	7103	443	8956
६३	30701	भक्तपुर	चाँगुनारायण नगरपालिका	1890	12586	521	14997
६४	30702	भक्तपुर	भक्तपुर नगरपालिका	1810	16663	569	19042
६५	30703	भक्तपुर	मध्यपुर थिमी नगरपालिका	2130	17101	507	19738
६६	30704	भक्तपुर	सूर्यविनायक नगरपालिका	2370	15986	554	18910
६७	30801	ललितपुर	महालक्ष्मी नगरपालिका	2210	13697	431	16338
६८	30802	ललितपुर	ललितपुर महानगरपालिका	2850	38380	635	41865

क्र. सं.	संकेत नं.	जिल्ला	स्थानीय तहको नाम	न्यूनतम	सूत्रमा आधारित	कार्यसम्पादन मूल्यांकनमा आधारित	जम्मा
६९	30803	ललितपुर	गोदावरी नगरपालिका	1970	15671	490	18131
७०	30804	ललितपुर	कोन्ज्योसोम गाउँपालिका	1250	3357	573	5180
७१	30805	ललितपुर	महाङ्काल गाउँपालिका	1250	3545	608	5403
७२	30806	ललितपुर	बागमती गाउँपालिका	1555	4271	565	6391
७३	30901	काभ्रेपलाञ्चोक	चौरीदेउराली गाउँपालिका	1330	5550	545	7425
७४	30902	काभ्रेपलाञ्चोक	भुम्लु गाउँपालिका	1330	5199	541	7070
७५	30903	काभ्रेपलाञ्चोक	मण्डन देउपुर नगरपालिका	1490	7667	582	9739
७६	30904	काभ्रेपलाञ्चोक	बनेपा नगरपालिका	1730	12553	602	14885
७७	30905	काभ्रेपलाञ्चोक	धुलिखेल नगरपालिका	1490	8445	632	10567
७८	30906	काभ्रेपलाञ्चोक	पाँचखाल नगरपालिका	1715	9164	538	11417
७९	30907	काभ्रेपलाञ्चोक	तेमाल गाउँपालिका	1330	5924	452	7706
८०	30908	काभ्रेपलाञ्चोक	नमोबुद्ध नगरपालिका	1635	7265	500	9400
८१	30909	काभ्रेपलाञ्चोक	पनौती नगरपालिका	1875	10623	615	13113
८२	30910	काभ्रेपलाञ्चोक	बेथानचोक गाउँपालिका	1555	5002	524	7081
८३	30911	काभ्रेपलाञ्चोक	रोशी गाउँपालिका	1635	7048	476	9159
८४	30912	काभ्रेपलाञ्चोक	महाभारत गाउँपालिका	1555	4990	593	7138
८५	30913	काभ्रेपलाञ्चोक	खानीखोला गाउँपालिका	1555	4291	382	6228
८६	31001	रामेछाप	उमाकुण्ड गाउँपालिका	2230	8147	531	10908
८७	31002	रामेछाप	गोकुलगङ्गा गाउँपालिका	1555	8985	472	11012
८८	31003	रामेछाप	लिखु तामाकोसी गाउँपालिका	1555	9611	452	11618
८९	31004	रामेछाप	रामेछाप नगरपालिका	1860	11317	553	13730
९०	31005	रामेछाप	मन्थली नगरपालिका	1940	15559	625	18124
९१	31006	रामेछाप	खाँडादेवी गाउँपालिका	1555	10499	468	12522
९२	31007	रामेछाप	दोरम्बा गाउँपालिका	1555	9019	430	11004
९३	31008	रामेछाप	सुनापती गाउँपालिका	1330	8024	498	9852
९४	31101	सिन्धुली	दुधौली नगरपालिका	2485	11942	604	15031
९५	31102	सिन्धुली	फिक्कल गाउँपालिका	1555	4753	579	6887
९६	31103	सिन्धुली	तीनपाटन गाउँपालिका	1940	8319	481	10740
९७	31104	सिन्धुली	गोलन्जोर गाउँपालिका	1555	5400	459	7414
९८	31105	सिन्धुली	कमलामाई नगरपालिका	2710	12851	594	16155
९९	31106	सिन्धुली	सुनकोशी गाउँपालिका	1555	5907	481	7943

क्र. सं.	संकेत नं.	जिल्ला	स्थानीय तहको नाम	न्यूनतम	सूत्रमा आधारित	कार्यसम्पादन मूल्यांकनमा आधारित	जम्मा
१००	31107	सिन्धुली	ध्याडलेख गाउँपालिका	1555	3867	534	5956
१०१	31108	सिन्धुली	मरिण गाउँपालिका	2085	6512	472	9069
१०२	31109	सिन्धुली	हरिहरपुरगढी गाउँपालिका	2085	6440	456	8981
१०३	31201	मकवानपुर	ईन्द्रसरोवर गाउँपालिका	1330	4211	370	5911
१०४	31202	मकवानपुर	थाहा नगरपालिका	1715	9033	469	11217
१०५	31203	मकवानपुर	कैलाश गाउँपालिका	1860	5821	517	8198
१०६	31204	मकवानपुर	राक्सिराङ्ग गाउँपालिका	1860	6334	549	8743
१०७	31205	मकवानपुर	मनहरी गाउँपालिका	1795	8945	479	11219
१०८	31206	मकवानपुर	हेटौडा उपमहानगरपालिका	3220	24032	451	27703
१०९	31207	मकवानपुर	भिमफेदी गाउँपालिका	1860	6779	401	9040
११०	31208	मकवानपुर	मकवानपुरगढी गाउँपालिका	1635	6669	410	8714
१११	31209	मकवानपुर	बकैया गाउँपालिका	2245	8479	483	11207
११२	31210	मकवानपुर	बागमती गाउँपालिका	2165	7181	552	9898
११३	31301	चितवन	राप्ती नगरपालिका	2180	12616	301	15097
११४	31302	चितवन	कालिका नगरपालिका	1875	10212	537	12624
११५	31303	चितवन	इच्छाकामना गाउँपालिका	1635	6748	619	9002
११६	31304	चितवन	भरतपुर महानगरपालिका	3750	37289	566	41605
११७	31305	चितवन	रत्ननगर नगरपालिका	1890	14501	635	17026
११८	31306	चितवन	खैरहनी नगरपालिका	1730	12366	650	14746
११९	31307	चितवन	माडी नगरपालिका	1940	8980	559	11479
जम्मा				211975	1223705	59820	1495500